

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี ซึ่งผลการศึกษาจำแนกเป็น 4 ตอน ได้แก่

- 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 สภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- 4.3 การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
- 4.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี ผลปรากฏดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	118	92.9
- ปริญญาโท	9	7.1
วุฒิที่สำเร็จการศึกษา		
- สาขาบรรณารักษ์	31	24.4
- สาขาอื่น	96	75.6
การอบรมเกี่ยวกับห้องสมุด		
- เคยเข้ารับการฝึกอบรม	110	86.6
- ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	17	13.4
โรงเรียนเปิดสอนในระดับ		
- อนุบาล – ประถมศึกษา	65	51.2
- อนุบาล – มัธยมศึกษาตอนต้น	43	33.8
- มัธยมศึกษาตอนต้น – มัธยมศึกษาตอนปลาย	19	15
ขนาดสถานศึกษา		
- เล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน)	42	33.1
- กลาง (จำนวนนักเรียน 301 - 15,00 คน)	70	55.1
- ใหญ่ และใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 1,501 คน ขึ้นไป)	15	11.8

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 92.9) วุฒิการศึกษาที่สำเร็จเป็นสาขาวิชาอื่น (ร้อยละ 75.6) เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับห้องสมุด (ร้อยละ 86.6) ทำงานอยู่ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาล - ประถมศึกษา (ร้อยละ 51.2) และอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 55.1)

4.2 สภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัด ปทุมธานี

มี ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2-4.12

ตารางที่ 4.2 สภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขต
จังหวัดปทุมธานี (n = 127)

ประเภทกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. การเล่านิทาน	144	89.80	1
2. การเล่าเรื่องจากหนังสือ	77	60.60	4
3. การแนะนำหนังสือ	92	72.40	3
4. การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ	47	37.00	8
5. การได้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ	29	22.80	10
6. การจัดนิทรรศการ	106	83.50	2
7. การจัดทำรายชื่อหนังสือที่น่าสนใจ	58	45.70	7
8. การอ่านหนังสือให้ฟัง	75	59.10	5
9. การแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ	74	58.30	6
10. การแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ	47	37.00	8

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ครูบรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากที่สุดคือ กิจกรรม
เล่านิทาน (ร้อยละ 89.80) รองลงมาคือ การจัดนิทรรศการ (ร้อยละ 83.50) การแนะนำหนังสือ (ร้อย
ละ 72.40) และการเล่าเรื่องจากหนังสือ (ร้อยละ 60.60) ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ครูบรรณารักษ์จัด
น้อยที่สุดคือ กิจกรรมการได้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ (ร้อยละ 22.80) การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ และ
การแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ (ร้อยละ 37)

ตารางที่ 4.3 วิธีการเล่านิทานของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี
(n = 127)

วิธีการเล่านิทาน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. เล่าปากเปล่า	105	82.70	1
2. เล่าโดยเล่นเชือกประกอบ	6	4.70	11
3. เล่าโดยใช้แผ่นใสประกอบ	5	3.90	12
4. เล่าประกอบเสียงธรรมชาติ	27	21.30	6
5. เล่าด้วยการแสดงละคร	43	33.90	5
6. เล่าโดยพับกระดาษเป็นรูปต่างๆ ตามเนื้อเรื่อง	13	10.20	9
7. เล่าประกอบภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพยนตร์	51	40.20	3
8. เล่าโดยร้องเพลงประกอบ	14	11.00	8
9. เล่าโดยใช้หุ่นแปะ	7	5.50	10
10. เล่าโดยใช้นิ้วมือประกอบ	22	17.30	7
11. เล่าโดยใช้ภาพวาดประกอบ	50	39.40	4
12. เล่าโดยใช้หุ่น	64	50.40	2

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการเล่านิทานมากที่สุดคือ ใช้การเล่าปากเปล่า (ร้อยละ 82.70) รองลงมาคือ เล่าโดยใช้หุ่นประกอบ (ร้อยละ 50.40) และเล่าประกอบภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพยนตร์ (ร้อยละ 40.20) ตามลำดับ ส่วนวิธีที่ครูบรรณารักษ์ใช้น้อยที่สุดคือ เล่าโดยใช้แผ่นใสประกอบ (ร้อยละ 3.90)

ตารางที่ 4.4 วิธีการเล่าเรื่องจากหนังสือของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี (n = 127)

วิธีการเล่าเรื่องจากหนังสือก่อนเล่าจริง	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. เรื่องที่ผู้ฟังสนใจ	53	41.70	2
2. เรื่องที่เหมาะสมกับเพศ และวัยของผู้ฟัง	65	51.20	1
3. เรื่องที่ผู้อื่นชอบเล่า	15	11.80	3

จากตารางที่ 4.2.2 พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการเล่าเรื่องจากหนังสือมากที่สุดคือ เล่าเรื่องที่เหมาะสมกับเพศ และวัยของผู้ฟัง (ร้อยละ 51.20) รองลงมาคือเรื่องที่ผู้ฟังสนใจ (ร้อยละ 41.70) และ เรื่องที่ผู้อื่นชอบเล่า (ร้อยละ 11.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 วิธีการแนะนำหนังสือของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี
(n = 127)

วิธีการแนะนำหนังสือ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. นำหนังสือที่จะแนะนำมาแสดงด้วย	84	66.10	1
2. แนะนำหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของผู้ฟัง	68	53.50	2
3. บอกข้อมูลทางบรรณานุกรม	26	20.50	5
4. แนะนำส่วนต่างๆ ที่สำคัญของหนังสือ	43	33.90	4
5. ให้แนวคิดที่เป็นประโยชน์กับผู้ฟัง	59	46.50	3

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีวิธีการแนะนำหนังสือของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการแนะนำหนังสือมากที่สุดคือ นำหนังสือที่จะแนะนำมาแสดงด้วย (ร้อยละ 66.10) รองลงมาคือ แนะนำหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของผู้ฟัง (ร้อยละ 53.50) และแนะนำส่วนต่างๆ ที่สำคัญของหนังสือ (ร้อยละ 33.90)ตามลำดับ ส่วนวิธีที่ครูบรรณารักษ์ทำน้อยที่สุดคือ บอกข้อมูลทางบรรณานุกรม (ร้อยละ 20.50)

ตารางที่ 4.6 วิธีการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี (n = 127)

สื่อที่ใช้ประกอบการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. หนังสือเล่มที่สนทนา	39	30.70	1
2. ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือ	9	7.10	4
3. ภาพหรือแผนภูมิ	10	7.90	3
4. เรื่องย่อของหนังสือ	26	20.50	2
5. บรรณนิทัศน์หนังสือ	5	3.90	5
6. บทวิจารณ์หนังสือ	5	3.90	5

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีวิธีการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการเล่านิทานมากที่สุดคือ หนังสือเล่มที่สนทนา (ร้อยละ 30.70) รองลงมาคือ เรื่องย่อของหนังสือ (ร้อยละ 20.50) และภาพหรือแผนภูมิ (ร้อยละ 7.90) ตามลำดับ ส่วนวิธีที่ครูบรรณารักษ์ทำน้อยที่สุดคือ บรรณนิทัศน์หนังสือ (ร้อยละ 3.90) และ บทวิจารณ์หนังสือ (ร้อยละ 3.90)

ตารางที่ 4.7 วิธีการได้วาที่เกี่ยวกับหนังสือของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี (n = 127)

วิธีการได้วาที่เกี่ยวกับหนังสือ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. นิทานหรือการ์ตูน	24	18.90	1
2. สารคดี	18	14.20	2
3. นวนิยาย	5	3.90	4
4. วิชาการ	12	9.40	3

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีวิธีการได้วาที่เกี่ยวกับหนังสือของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการได้วาที่เกี่ยวกับหนังสือมากที่สุดคือนิทานหรือการ์ตูน (ร้อยละ 18.90) รองลงมาคือ สารคดี (ร้อยละ 14.20) และวิชาการ (ร้อยละ 9.40) ตามลำดับ ส่วนวิธีที่ครูบรรณารักษ์ทำน้อยที่สุดคือ นวนิยาย (ร้อยละ 3.90)

ตารางที่ 4.8 วิธีการจัดนิทรรศการของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี
(n = 127)

วิธีการจัดนิทรรศการ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. วันสำคัญทางราชการ	97	76.40	1
2. เมื่อมีข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น	62	48.80	4
3. การแนะนำการใช้ห้องสมุด	67	52.80	3
4. เทศกาลและประเพณีต่างๆ	95	74.80	2
5. การแนะนำหนังสือ	62	48.80	4

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูบรรณารักษ์มีวิธีการจัดนิทรรศการของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการจัดนิทรรศการมากที่สุดคือ วันสำคัญทางราชการ (ร้อยละ 76.40) รองลงมาคือ เทศกาลและประเพณีต่างๆ (ร้อยละ 74.80) และการแนะนำการใช้ห้องสมุด (ร้อยละ 52.80) ตามลำดับ ส่วนวิธีที่ครูบรรณารักษ์ทำน้อยที่สุดคือ เมื่อมีข่าวหรือเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น (ร้อยละ 48.80) และ การแนะนำหนังสือ (ร้อยละ 48.8)

ตารางที่ 4.9 วิธีการจัดทำรายชื่อหนังสือที่น่าสนใจของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขต
จังหวัดปทุมธานี (n = 127)

วิธีการจัดทำรายชื่อหนังสือที่น่าสนใจ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. เนื้อหาโดยส่วนรวมของหนังสือเล่มนั้น	32	25.20	2
2. เนื้อหาเรื่องเด่นๆในหนังสือ	43	33.90	1
3. ภาพประกอบในหนังสือ	18	14.20	4
4. จำนวนการเขียน คติ คำคม	21	16.50	3

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการจัดทำรายชื่อหนังสือที่น่าสนใจมากที่สุดคือ หนังสือที่มีเนื้อเรื่องเด่น (ร้อยละ33.90) รองลงมาคือ พิจารณาเนื้อหาโดยรวมของหนังสือเล่มนั้น (ร้อยละ25.20) และ หนังสือที่มีจำนวนการเขียน คติ คำคม (ร้อยละ16.50) ตามลำดับ ส่วนวิธีที่ครูบรรณารักษ์ใช้น้อยที่สุดคือ การเลือกจัดทำรายชื่อหนังสือตามภาพประกอบในหนังสือ (ร้อยละ14.20)

ตารางที่ 4.10 วิธีการอ่านหนังสือให้ฟังของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี
(n = 127)

ลักษณะการอ่านหนังสือให้ฟัง	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. อ่านต่อหน้าผู้ฟัง	64	50.40	1
2. อ่านทางวิทยุ	4	3.10	3
3. ขึ้นเว็บไซต์โรงเรียน คาวนั้โหลด	4	3.10	3
4. อ่านผ่านเสียงตามสาย	47	37.00	2
5. อ่านทางโทรทัศน์	1	0.80	4
6. คาวนั้โหลด mp3	0	0.00	0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการอ่านหนังสือให้ผู้ฟังมากที่สุดคือ อ่านต่อหน้าผู้ฟัง (ร้อยละ 50.40) รองลงมาคือ อ่านผ่านเสียงตามสาย (ร้อยละ 37.00) และอ่านทางวิทยุ (ร้อยละ 3.10) ขึ้นเว็บไซต์โรงเรียน คาวนั้โหลด (ร้อยละ 3.10) ตามลำดับ ส่วนวิธีที่ครูบรรณารักษ์ใช้น้อยที่สุดคือ อ่านทางโทรทัศน์ (ร้อยละ 0.80) สำหรับการคาวนั้โหลด mp3 พบว่าครูบรรณารักษ์ไม่ได้ดำเนินการ

ตารางที่ 4.11 วิธีการจัดเกมแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี (n = 127)

เรื่องที่จัดการแข่งขัน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. ทายปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ	60	47.20	2
2. หาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม	57	44.90	3
3. จัดประกวดคำขวัญเกี่ยวกับห้องสมุด	42	33.10	4
4. ตอบปัญหาความรู้ทั่วไป	62	48.80	1
5. ทายปัญหาเขาวัว	21	16.50	5
6. เกมการใช้ห้องสมุด	15	11.80	6

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการจัดเกมแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือมากที่สุดคือ การตอบปัญหาความรู้ทั่วไป (ร้อยละ 48.80) รองลงมาคือ การทายปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ(ร้อยละ47.20) และการหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม (ร้อยละ44.90) ตามลำดับ ส่วนวิธีที่ครูบรรณารักษ์ทำน้อยที่สุดคือ การแข่งขันเกมการใช้ห้องสมุด (ร้อยละ 11.80)

ตารางที่ 4.12 วิธีการแสดงละครจากเรื่องในหนังสือของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี (n = 127)

ให้นักเรียนแสดงละครจากเรื่องในประเภทหนังสือ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. หนังสือนิทาน	43	33.90	1
2. บางตอนจากหนังสือนวนิยาย	12	9.40	5
3. หนังสืออ่านนอกเวลา	14	11.00	4
4. หนังสือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์	25	19.70	2
5. เรื่องในแบบเรียน	20	15.70	3
6. หนังสือสารคดี	3	2.40	6

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการให้นักเรียนแสดงละครจากเรื่องในหนังสือนิทาน มากที่สุด (ร้อยละ 33.90) รองลงมาคือ หนังสือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ (ร้อยละ 19.70) และเรื่องในแบบเรียน (ร้อยละ 15.70) ตามลำดับ ส่วนวิธีที่ครูบรรณารักษ์ทำน้อยที่สุดคือ การแสดงละครจากเรื่องในหนังสือสารคดี (ร้อยละ 2.40)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ก. โรงเรียนทั่วไป ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี สรุปได้ดังนี้

(1) โรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมกิจกรรมการรักการอ่าน และให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านคล่องเขียนคล่อง 100% ตามโครงการห้องสมุด 3 ดี คือ บรรยากาศดี หนังสือดี บรรณารักษ์ดี

(2) โรงเรียนมีการจัดประกวดทางวิชาการ เช่น กิจกรรมการเรียงความในวันสำคัญ การอ่านสุภายิต คำพังเพย การอ่านข่าวและเหตุการณ์ที่สำคัญในปัจจุบัน นักเรียนมีกิจกรรมอ่านหนังสือทุกวันหลังกิจกรรมหน้าเสาธงอย่างน้อย 15 นาที จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบเคลื่อนที่ตามมุมต่างๆ ของโรงเรียน มีการจัดทำป้ายนิเทศ ป้ายความรู้ คำคม คำพังเพย ชื่อด้านไม้ ไม้ให้ทั่วบริเวณโรงเรียน และให้นักเรียนมีการจดบันทึกการอ่านทุกครั้ง และมีการมอบรางวัลหน้าเสาธงเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี

(3) โรงเรียนสนับสนุนครูบรรณารักษ์ เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน มีการประสานงานขอหนังสือจากหน่วยงานต่างๆ จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ปรับปรุงสถานที่ให้เอื้อต่อการจัดทำกิจกรรม สนับสนุนด้านบุคลากรให้เพียงพอกับภาระหน้าที่ห้องสมุด และบริหารบุคลากรอย่างมีคุณภาพ

ข. โรงเรียนที่มีแบบปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ผลของการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานีที่มีวิธีการปฏิบัติที่นำไปสู่ความสำเร็จ สรุปได้ดังนี้

(1) โรงเรียนมีนโยบายในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ของครูบรรณารักษ์ และโรงเรียนมีวิสัยทัศน์เพื่อส่งผลถึงผู้เรียนอย่างยั่งยืน คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แก่ผู้เรียนให้สม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง สอดคล้องบริบทของโรงเรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีนิสัยรักการอ่าน นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้บริหารโรงเรียนให้นโยบายอย่างชัดเจนห้องสมุดต้องมีครูบรรณารักษ์ที่จบสาขาบรรณารักษ์โดยตรง หรือผู้ที่ได้เข้ารับการฝึกอบรมทางด้านบรรณารักษ์มาเป็นอย่างดี กำหนดเวลาในการเข้าใช้ห้องสมุด การจัดกิจกรรม

ส่งเสริมการอ่านให้มีความต่อเนื่อง มีนโยบายให้นักเรียนและครูได้ไปศึกษาเรียนรู้ห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดมหาวิทยาลัย ที่ได้รับมาตรฐาน

(2) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ในหลายรูปแบบโดยจัดหาหนังสือพิมพ์ วารสาร บริการอ่านตามจุดต่างๆ ในโรงเรียน เช่น โรงอาหาร อาคารเรียน และจัดมุมหนังสือตามห้องเรียน มีการแข่งขัน การอ่าน และมีการจดบันทึก ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง สรุปเนื้อหาที่อ่าน มีการมอบรางวัล เป็นประกาศนียบัตร เพื่อเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน กำหนดให้มีกิจกรรมวันสัปดาห์ห้องสมุด มีการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในด้านต่างๆ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม

(3) สนับสนุนงบประมาณด้านต่างๆ เช่น การจัดซื้อหนังสือ คอมพิวเตอร์ โปรแกรมระบบห้องสมุด อาคารสถานที่ มีห้องสมุดกับการเรียนรู้สารสนเทศ มีระบบอินเทอร์เน็ตสืบค้นหาข้อมูล ครูบรรณารักษ์ หรือผู้ที่ดูแลห้องสมุดได้เข้ารับการฝึกอบรมศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และสนับสนุนให้มีการปรับปรุงห้องสมุดให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4.3 การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขต จังหวัดปทุมธานีตามวุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3 – 4.4

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียน
ในเขตจังหวัดปทุมธานีตามวุฒิการศึกษา (n = 127)

ประเภทกิจกรรม	วุฒิทางบรรณารักษ์ (n=31)		วุฒิทางการศึกษาอื่น (n=96)		Chi-Square	p-Value
	ไม่เลือก n (%)	เลือก n (%)	ไม่เลือก n (%)	เลือก n (%)		
1. การเล่านิทาน	6 (19.4)	25 (80.6)	7 (7.3)	89 (92.7)	3.711	0.054
2. การเล่าเรื่องจากหนังสือ	12 (38.7)	19 (61.3)	38 (39.6)	58 (60.4)	0.007	0.931
3. การแนะนำหนังสือ	0 (0)	31 (100.0)	35 (36.5)	61 (63.5)	15.6028**	0.000
4. สนทนาเกี่ยวกับหนังสือ	19 (61.3)	12 (38.7)	61 (63.5)	35 (36.5)	0.051	0.821
5. การได้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ	12 (38.7)	19 (61.3)	86 (89.6)	10 (10.4)	34.419**	0.000
6. การจัดนิทรรศการ	0 (0)	31 (100.0)	21 (21.9)	75 (78.1)	8.125**	0.004
7.การจัดทำรายการซื้อหนังสือที่น่าสนใจ	10 (32.3)	21 (67.7)	59 (61.5)	37 (38.5)	8.053**	0.005
8. การอ่านหนังสือให้ฟัง	13 (41.69)	18 (58.1)	39 (40.6)	57 (59.4)	0.17	0.897
9. การแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ	9 (29.0)	22 (71.0)	44 (45.8)	52 (54.2)	0.17	0.099
10. การแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ	16 (51.2)	15 (48.4)	64 (66.7)	32 (33.3)	2.278	0.131

หมายเหตุ. 1. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์พบว่า ครูที่สำเร็จการศึกษาวุฒิบรรณารักษ์กับครูบรรณารักษ์ที่สำเร็จการศึกษาสาขาอื่น มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านคือ กิจกรรมการแนะนำหนังสือ กิจกรรมการได้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ กิจกรรมการจัดนิทรรศการ และกิจกรรมการจัดทำรายการหนังสือที่น่าสนใจ แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนกิจกรรมด้าน การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง การแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ และการแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ พบว่าไม่แตกต่างกัน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย คือ กิจกรรมการแนะนำหนังสือ กิจกรรมการโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ กิจกรรมการจัดนิทรรศการ และกิจกรรมการจัดทำรายการหนังสือที่น่าสนใจ ส่วนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย คือ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ การอ่านหนังสือให้ฟัง การแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ และการแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานีตามขนาดสถานศึกษา (n = 127)

ประเภทกิจกรรม	เล็ก (n=65)		กลาง (n=43)		ใหญ่ (n=19)		Chi-Square	p-Value
	ไม่เลือก n (%)	เลือก n (%)	ไม่เลือก n (%)	เลือก n (%)	ไม่เลือก n (%)	เลือก n (%)		
1. การเล่านิทาน	5 (11.9)	37 (88.1)	3 (4.3)	67 (95.7)	5 (33.3)	10 (66.7)	11.534**	0.003
2. การเล่าเรื่องจากหนังสือ	18 (42.9)	24 (57.1)	26 (37.1)	44 (62.9)	6 (40.0)	9 (60.0)	0.362	0.834
3. การแนะนำหนังสือ	13 (31.0)	29 (69.0)	21 (30.0)	49 (70.0)	1 (6.7)	14 (93.3)	3.731	0.155
4. การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ	30 (71.4)	12 (28.6)	42 (60.0)	28 (40.0)	8 (53.3)	7 (46.7)	2.151	0.341
5. การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ	39 (92.9)	3 (7.1)	52 (74.3)	18 (25.7)	7 (46.7)	8 (53.3)	14.117**	0.001
6. การจัดนิทรรศการ	10 (23.8)	32 (76.2)	11 (15.7)	59 (84.3)	0 (.0)	15 (100.0)	4.616	0.990
7.การจัดทำรายการชื่อหนังสือที่น่าสนใจ	30 (71.4)	12 (28.6)	36 (51.4)	34 (48.6)	3 (20.0)	12 (80.0)	12.311**	0.002
8. การอ่านหนังสือให้ฟัง	20 (47.6)	22 (52.4)	23 (32.9)	47 (67.1)	9 (20.0)	6 (40.0)	4.92	0.085
9. การแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ	25 (59.5)	17 (40.5)	25 (35.7)	45 (64.3)	3 (20.0)	12 (80.0)	9.423**	0.009
10. การแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ	33 (78.6)	9 (21.4)	38 (54.3)	32 (45.7)	9 (60.0)	6 (40.0)	6.707*	0.035

หมายเหตุ. 1. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ครูบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ การจัดทำรายการซื้อหนังสือที่น่าสนใจ และการแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีการจัดกิจกรรมการแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกิจกรรมด้านการเล่าเรื่องจากหนังสือ การแนะนำหนังสือ สนทนาเกี่ยวกับหนังสือ การจัดนิทรรศการ และการอ่านหนังสือให้ฟัง พบว่า มีการจัดไม่แตกต่างกัน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย คือการเล่านิทาน การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ การจัดทำรายการซื้อหนังสือที่น่าสนใจ การแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ และการแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ ส่วนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย คือ การเล่าเรื่องจากหนังสือ การแนะนำหนังสือ สนทนาเกี่ยวกับหนังสือ การจัดนิทรรศการ และการอ่านหนังสือให้ฟัง

**4.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขต
จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.5 – 4.6**

**ตารางที่ 4.5 ปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขต
จังหวัดปทุมธานี**

ปัญหา		จำนวน
1. การเล่านิทาน		
1.1	ไม่มีเวลาจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพราะต้องทำหน้าที่มากกว่าการเป็นครูบรรณารักษ์	9
1.2	นักเรียนอ่านหนังสือน้อยลง	5
2. การเล่าเรื่องจากหนังสือ		
2.1	อุปกรณ์ หนังสือ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ไม่เพียงพอ	2
3. การแนะนำหนังสือ		
3.1	ไม่มีเวลาจัดกิจกรรม เพราะต้องทำหน้าที่อื่นมากกว่าการเป็นครูบรรณารักษ์อย่างเดียว	5
3.2	หนังสือส่วนใหญ่ไม่ค่อยน่าสนใจสำหรับนักเรียน	4
3.3	สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ไม่เพียงพอ	2
4. การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ		
4.1	ครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ และประสบการณ์	4
4.2	สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ไม่เพียงพอ	3
5. การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ		
5.1	ครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ และมีประสบการณ์น้อย	12
5.2	อุปกรณ์สื่อต่างๆ ไม่ทันสมัย	3

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ปัญหา	จำนวน
6. การจัดนิทรรศการ 6.1 ขาดสื่อวัสดุที่ดึงดูดความสนใจเด็กนักเรียน	6
7. การจัดทำรายการซื้อหนังสือที่น่าสนใจ 7.1 หนังสือไม่เพียงพอต่อความต้องการของเด็กนักเรียน	7
8. การอ่านหนังสือให้ฟัง 8.1 กิจกรรมนี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กนักเรียนอนุบาล-ประถมศึกษา นักเรียนมัธยมไม่ค่อยให้ความสนใจ	5
9. การแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ 9.1 ขาดแคลนสื่อในการจัดกิจกรรม 9.2 นักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือ 9.3 ไม่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมนี้	8 4 3
10. การแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ 10.1 เด็กนักเรียนไม่กล้าแสดงออก 10.2 หนังสือที่จะนำมาทำกิจกรรมเก่าไม่ทันสมัย 10.3 ขอรางวัลไม่เพียงพอต่อนักเรียน	7 6 2

จากตารางที่ 4.5 พบว่าครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ เห็นว่าปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้านการได้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ พบว่ามีปัญหาครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ และมีประสบการณ์น้อย ด้านการเล่านิทาน พบว่ามีปัญหาไม่มีเวลาจัดกิจกรรมการเล่นนิทาน เพราะต้องทำหน้าที่มากกว่าการเป็นครูบรรณารักษ์ และด้านการแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ พบว่ามีปัญหาขาดแคลนสื่อในการจัดกิจกรรม

ปัญหาที่ได้จากการสัมภาษณ์

ก. โรงเรียนทั่วไป

โรงเรียนไม่มีบุคลากรที่จบบรรณารักษ์โดยตรง จึงเกิดปัญหาในการจัดกิจกรรม โรงเรียนขาดแคลนหนังสือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย สถานที่จัดกิจกรรมไม่สะดวก เวลาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไม่มีความชัดเจน นักเรียนส่วนใหญ่เรียนเต็มวัน ช่วงเช้า – พักกลางวัน นักเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบด้านอื่นทำให้ไม่มีเวลาว่างในการเข้าห้องสมุด ส่วนด้านของงบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากทางราชการไม่จัดงบประมาณโดยตรง บางครั้งได้น้อยไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการพัฒนาห้องสมุด

ข. โรงเรียนที่มีแบบปฏิบัติที่ดี

ปัญหาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านคือ การกำกับติดตามดูแลการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอาจไม่ทั่วถึง เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมาก วัสดุอุปกรณ์ สื่อสารสนเทศมีการชำรุด การซ่อมบำรุงขาดความต่อเนื่อง บุคลากรที่รับผิดชอบมีไม่เพียงพอ

ตารางที่ 4.6 ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
1. การเล่านิทาน	
1.1 เพื่อให้เกิดความชำนาญครูบรรณารักษ์ควรฝึกฝนกิจกรรมการเล่านิทานอยู่เสมอๆ	10
1.2 เมื่อมีการจัดกิจกรรมเล่านิทานนักเรียนควรตั้งใจฟัง และสนใจตอบคำถามของครู	5
1.3 เพื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียน ครูควรจัดชั่วโมงสำหรับการอ่านและการเข้าห้องสมุดของนักเรียนให้มากขึ้น	4
2. การเล่าเรื่องจากหนังสือ	
2.1 ควรส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์ได้ศึกษาและเรียนรู้การจัดกิจกรรมห้องสมุดที่มีคุณภาพของโรงเรียนอื่น	8
2.2 ควรหาหนังสือที่มีสาระและน่าสนใจต่อนักเรียน	3
3. การแนะนำหนังสือ	
3.1 หนังสือควรมีความน่าสนใจ มีจุดที่สามารถดึงดูดนักเรียนให้อยากอ่าน	6
3.2 ควรส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์ได้ไปฝึกอบรมเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการแนะนำหนังสือ	2
4. การสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ	
4.1 หนังสือต้องน่าสนใจ และเหมาะสมสำหรับนักเรียน	3
5. การโต้วาทิเกี่ยวกับหนังสือ	
5.1 ควรเพิ่มความรู้อยู่เสมอ ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน	5
5.2 ควรส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์ได้ไปฝึกอบรมเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการโต้วาทิเกี่ยวกับหนังสือ	2
6. การจัดนิทรรศการ	
6.1 ควรจัดนิทรรศการแบบดึงดูดนักเรียน ให้เข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ	
เพื่อความน่าสนใจของนิทรรศการนั้น	5

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
7. การจัดทำรายการซื้อหนังสือที่น่าสนใจ 7.1 จัดทำรายชื้อหนังสือที่น่าสนใจ เช่น จัดมุมหนังสือ หนังสือที่น่าอ่าน ทำให้นักสนใจเห็นแล้วอยากอ่าน	4
8. การอ่านหนังสือให้ฟัง 8.1 ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง	2
9. การแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ 9.1 ควรเป็นหนังสือที่น่าสนใจต่อนักเรียน เช่น หนังสือที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หนังสือที่นักเรียนมีความสนใจ และเรื่องราวข่าวสารในปัจจุบัน	9
10. การแสดงละครจากเรื่องในหนังสือ 10.1 ควรให้นักเรียนได้แสดงออก จัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก หรือให้นักเรียนได้ผ่อนคลายจากการเรียน มาเป็นการแสดงออกที่มีประโยชน์	6

จากตารางที่ 4.6 พบว่าครูบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในด้านกิจกรรมการเล่านิทาน พบว่ามีข้อเสนอแนะ เพื่อให้เกิดความชำนาญครูบรรณารักษ์ควรฝึกฝนกิจกรรมการเล่านิทานอยู่เสมอๆ กิจกรรมการแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ พบว่ามีข้อเสนอแนะควรเป็นหนังสือที่น่าสนใจต่อนักเรียน เช่น หนังสือที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หนังสือที่นักเรียนมีความสนใจ และเรื่องราวข่าวสารในปัจจุบัน และกิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือ พบว่ามีข้อเสนอแนะควรส่งเสริมให้ครูบรรณารักษ์ได้ศึกษาและเรียนรู้การจัดกิจกรรมห้องสมุดที่มีคุณภาพของโรงเรียนอื่น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์

ก. โรงเรียนทั่วไป

โรงเรียนควรจัดหาบุคลากรในตำแหน่งบรรณารักษ์ หรือบุคลากรที่มีความรู้ทางบรรณารักษ์ให้ครบทุกโรงเรียน สร้างความตระหนักให้ครูบรรณารักษ์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม และใช้บริหารห้องสมุด พัฒนาห้องสมุดให้มีอุปกรณ์ครุภัณฑ์ หนังสือที่มีความหลากหลายทำให้นักเรียนสนใจมากขึ้น เพิ่มชั่วโมงให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าห้องสมุด มีงบประมาณเพียงพอต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และจัดระบบห้องสมุดที่ทันสมัย

ข. โรงเรียนที่มีแบบปฏิบัติที่ดี

โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยมีคณะกรรมการดำเนินการร่วมวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ให้ห้องสมุดดำเนินการให้สำเร็จตามโครงการห้องสมุด 3 ดี คือ บรรยากาศดี หนังสือดี บรรณารักษ์ดี ตลอดจนทำการวิจัยเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพต่อไป